

**Institutul Român pentru Drepturile
Omului**

**Asociația pentru Națiunile Unite din
România**

**Conferința mondială împotriva rasismului,
discriminării rasiale, xenofobiei și a
intoleranței asociate acestora**

DECLARAȚIA DE LA DURBAN

București 2002

Traducere și tehnoredactare computerizată: Valeriu Andrei Rendec

ISBN: 973-9316-46-8

© IRDO 2002

Cuvânt înainte

La propunerea Comisiei drepturilor omului, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a decis, în cea de a 52-a sa sesiune, prin rezoluția 52/111 din 12 decembrie 1997, să convoace o Conferință mondială împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței ce i se asociază.

Această Conferință, desfășurată la Durban, în Africa de Sud, între 31 august și 8 septembrie 2001, se înscrie într-o serie de reuniuni globale, fiind precedată de Conferința mondială asupra drepturilor omului de la Viena, din 1993, și de Conferința mondială privind femeile, ținută în 1995 la Beijing.

Declarația adoptată la Durban constituie un document de referință pentru toate demersurile și politicile naționale ce urmăresc combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței, fenomene incompatibile cu valorile democratice, cu respectul drepturilor omului, al demnității și egalității pentru toți.

Iată de ce considerăm de datoria noastră să facem cunoscut acest document, publicându-l în limba română pentru a fi accesibil unor cercuri largi.

De altfel, acest demers nu face decât să continue în mod firesc și necesar seria acțiunilor inițiate și organizate de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, în parteneriat cu structuri statale și organizații neguvernamentale, în cursul Anului internațional de luptă împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței. Între acestea, Colocviul internațional de la București, din 24-25 martie 2001, precedat de ateliere de lucru și urmat de alte reuniuni și alte tipuri de activități – de cercetare, formare și informare și consultanță.

Declarația de București, document final al acestei reuniuni pregătitoare a Conferinței mondiale de la Durban, a constituit, de asemenea, o contribuție românească la relansarea efortului internațional pentru combaterea acestor fenomene pe cât de nocive pe atât de persistente.

*Prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu
Membru asociat al Academiei internaționale de drept comparat*

Conferința mondială împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și a intoleranței asociate acestora

DECLARAȚIE

Întruniți la Durban, Africa de Sud, de la 31 august la 8 septembrie 2001,

Exprimându-ne înalta apreciere față de Guvernul Africii de Sud pentru găzduirea Conferinței mondiale,

Inspirându-ne din lupta eroică a poporului Africii de Sud împotriva sistemului instituționalizat de apartheid, precum și pentru egalitate și dreptate în condiții de democrație, pentru dezvoltare, stat de drept și respect pentru drepturile omului, reamintind în acest context contribuția importantă în această luptă a comunității internaționale și, îndeosebi, rolul determinant al poporului și guvernelor din Africa, și luând notă de rolul important jucat de diferiții factori ai societății civile, inclusiv de organizațiile neguvernamentale, în această luptă și în eforturile continue de combatere a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora,

Reamintind că Declarația de la Viena și Programul de Acțiune adoptate de Conferința mondială asupra drepturilor omului în iunie 1993 cer eliminarea rapidă și totală a tuturor formelor de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora,

Reamintind de rezoluția 74/1997 din 18 aprilie 1997 a Comisiei drepturilor omului, rezoluția 52/111 din 12 decembrie 1997 a Adunării Generale și de rezoluțiile ulterioare ale acelor organisme privind convocarea Conferinței mondiale împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora și reamintind de asemenea de cele două Conferințe mondiale de combatere a rasismului și discriminării rasiale ținute la Geneva în 1978 și respectiv 1983,

Luând notă cu profundă îngrijorare că, în ciuda eforturilor comunității internaționale, obiectivele principale ale celor trei Decenii de combatere a rasismului și discriminării rasiale nu au fost atinse și că nenumărate ființe umane continuă până în ziua de astăzi să fie victime ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora,

Reamintind că anul 2001 este Anul internațional de mobilizare împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, prin care se urmărește atragerea atenției lumii asupra obiectivelor Conferinței mondiale și imprimarea unui nou avânt angajamentului politic de eliminare a tuturor formelor de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora,

Salutând decizia Adunării Generale de a proclama anul 2001 drept Anul Națiunilor Unite al dialogului între civilizații, ceea ce subliniază toleranța și respectul pentru diversitate și nevoia de a căuta baza comună între civilizații și în interiorul acestora pentru a aborda provocările cu care se confruntă omenirea și care amenință valorile comune, drepturile omului și lupta împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, prin cooperare, parteneriat și includere,

Salutând de asemenea proclamarea de către Adunarea Generală a perioadei 2001-2010 drept Deceniul pentru o cultură a păcii și non-violenței pentru copiii lumii, precum și adoptarea de către Adunarea Generală a Declarației și a Planului de acțiune cu privire la o cultură a păcii,

Recunoscând că Conferința mondială împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, împreună cu Deceniul internațional al popoarelor indigene ale lumii, reprezintă o ocazie unică de meditație asupra contribuțiilor inestimabile aduse în întreaga lume de popoarele indigene la dezvoltarea politică, economică, socială, culturală și spirituală a societăților noastre, precum și asupra provocărilor cu care ele se confruntă, inclusiv rasismul și discriminarea rasială,

Reamintind Declarația Națiunilor Unite cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale din 1960,

Reafirmând angajamentul nostru față de scopurile și principiile conținute de Carta Națiunilor Unite și de Declarația Universală a Drepturilor Omului,

Afirmând că rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora constituie o negare a scopurilor și principiilor Cartei Națiunilor Unite,

Reafirmând principiile egalității și nediscriminării din Declarația Universală a Drepturilor Omului și încurajând respectul pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului pentru toți, fără nici un fel de deosebire pe bază de rasă,

culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, proprietate, naștere sau alt statut,

Convinși de importanța fundamentală a aderării universale la Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială sau a ratificării universale a acesteia și de cea a implementării depline a obligațiilor noastre decurgând din această Convenție ca principal instrument pentru eliminarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora,

Recunoscând că este de importanță fundamentală ca statele, în acțiunile lor de combatere a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, să aibă în vedere semnarea, ratificarea sau inițierea procedurilor de aderare la toate instrumentele internaționale relevante de drepturile omului, în vederea aderării universale,

Luând notă de rapoartele conferințelor regionale organizate la Strasbourg, Santiago, Dakar și Teheran și de alte contribuții ale statelor, precum și de rapoartele seminarelor cu experți, ale reuniunilor regionale ale organizațiilor neguvernamentale și ale altor reuniuni organizate în pregătirea Conferinței mondiale,

Luând notă și dând apreciere Expunerii de viziune lansate de președintele Thabo Mbeki al Africii de Sud sub patronajul distinsului Nelson Mandela, primul președinte al noii Africi de Sud, și din inițiativa Înaltului Comisar ONU pentru drepturile omului și Secretar general al Conferinței mondiale, și semnate de șaptezeci și patru de șefi de state, șefi de guverne și demnitari,

Reafirmând că diversitatea culturală este un bun prețios pentru înaintarea și bunăstarea omenirii în ansamblu și că ea ar trebui prețuită, valorificată, acceptată în mod real și luată ca o trăsătură permanentă ce ne îmbogățește societățile,

Confirmând că nu este permisă nici o derogare de la prohibiția discriminării rasiale, genocidului, crimei de apartheid și sclaviei, așa cum sunt definite în obligațiile asumate în baza instrumentelor relevante de drepturile omului,

Ascultând popoarele lumii și recunoscând aspirațiile lor de dreptate, de egalitate de șanse pentru toți și pentru fiecare în parte, de a li se respecta drepturile omului, inclusiv dreptul la dezvoltare, de a trăi în pace și libertate, și de participare egală fără discriminare la viața economică, socială, culturală, civilă și politică,

Recunoscând că participarea egală a tuturor indivizilor și popoarelor la formarea de societăți juste, echitabile, democratice și inclusive poate contribui la crearea unei lumi eliberate de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora,

Accentuând importanța participării echitabile a tuturor, fără nici un fel de discriminare, la luarea deciziilor, atât pe plan intern cât și global,

Afirmând că rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora, acolo unde acestea se traduc prin rasism și discriminare rasială, constituie încălcări grave și obstacole în calea depline exercitări a tuturor drepturilor omului și neagă adevărul evident prin însăși natura sa că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi, sunt un obstacol în calea relațiilor de prietenie și pașnice între popoare și națiuni, și stau la baza a numeroase conflicte interne și internaționale, inclusiv conflicte armate, și a strămutării forțate de populații ca urmare a acestora,

Recunoscând că sunt necesare acțiuni naționale și internaționale pentru combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, în vederea asigurării exercitări depline a tuturor drepturilor economice, sociale, culturale, civile și politice, care sunt universale, indivizibile, interdependente și legate între ele, și a îmbunătățirii condițiilor de viață ale bărbaților, femeilor și copiilor tuturor națiunilor,

Reafirmând importanța sporirii cooperării internaționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului și pentru realizarea obiectivelor luptei împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora,

Recunoscând că xenofobia, în diferitele ei manifestări, este una din principalele surse și forme contemporane de discriminare și conflicte, a cărei combatere necesită atenția urgentă și acțiunea promptă a statelor, precum și a comunității internaționale,

Deplin conștienți că, în ciuda eforturilor depuse de comunitatea internațională, guverne și autoritățile locale, flagelul rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora persistă și continuă să ducă la încălcări ale drepturilor omului, suferințe, dezavantaje și violență, care trebuie combătute prin toate mijloacele corespunzătoare de care se dispune și cu maximă prioritate, de preferință în cooperare cu comunitățile afectate,

Luând notă cu îngrijorare de ocurența continuă și violentă a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, și de faptul că teoriile superiorității anumitor rase și culturi asupra altora, promovate și practicate în timpul erei coloniale, continuă să fie promovate într-o formă sau alta chiar și în ziua de azi,

Alarmați de apariția și ocurența continuă a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora în formele și manifestările lor contemporane cele mai subtile, precum și de alte ideologii și practici ce au la bază discriminarea sau superioritatea rasială sau etnică,

Respingând cu tărie orice doctrină a superiorității de rasă, o dată cu teoriile care încearcă să stabilească existența așa-numitelor rase umane distincte,

Recunoscând că eșecul combaterii și denunțării rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora de către toți, îndeosebi de autoritățile publice și politicieni la toate nivelurile, este un factor care încurajează perpetuarea acestora,

Reafirmând că statele au datoria de a proteja și promova drepturile și libertățile fundamentale ale omului ale tuturor victimelor, și că ele ar trebui să privească problema și sub aspectul sexului, recunoscând multiplele forme de discriminare cu care se pot confrunta femeile, și că exercitarea drepturilor lor civile, politice, economice, sociale și culturale este esențială pentru dezvoltarea societăților din întreaga lume,

Recunoscând atât provocările cât și șansele pe care le reprezintă o lume tot mai globalizată în legătură cu lupta pentru eradicarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora,

Hotărâți, într-o eră în care globalizarea și tehnologia au contribuit considerabil la apropierea dintre oameni, să materializăm noțiunea de familie umană bazată pe egalitate, demnitate și solidaritate, și să facem secolul douăzeci și unu un secol al

drepturilor omului, al eradicării rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora și al realizării unei reale egalități de șanse și de tratament pentru toți indivizii și popoarele,

Reafirmând principiile drepturilor egale și autodeterminării popoarelor și reamintind că toți indivizii se nasc egali în demnitate și drepturi, accentuând că această egalitate trebuie protejată cu maximă prioritate și recunoscând datoria statelor de a lua măsuri prompte, decisive și corespunzătoare în vederea eliminării tuturor formelor de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora,

Devotându-ne cu totul și în mod eficient combaterii flagelului rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, învățând totodată din manifestările și experiențele de rasism din trecut, din toate părțile lumii, în vederea evitării repetării lor,

Reunindu-ne într-un spirit de voință și angajament politic reînnoite față de universalitatea egalității, dreptății și demnității, cinștim memoria tuturor victimelor rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora din întreaga lume și adoptăm solemn Declarația de la Durban și Programul de acțiune.

Chestiuni generale

1. Declarăm că pentru scopul Declarației și Programului de acțiune de față, prin victime ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora se înțeleg indivizii sau grupurile de indivizi care sunt sau au fost afectate în mod negativ de aceste flageluri, au fost supuse lor sau au fost ținte ale acestora;

2. Recunoaștem că rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora apar din motive de rasă, culoare, descendență sau origine națională sau etnică și că victimele pot suferi forme multiple sau agravate de discriminare și din alte motive înrudite cum sunt sexul, limba, religia, opinia politică sau de altă natură, originea socială, proprietatea, nașterea sau alt statut;

3. Recunoaștem și afirmăm că, la începutul celui de-al treilea mileniu, lupta globală împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora și a tuturor formelor și manifestărilor lor respingătoare și evolutive reprezintă o prioritate pentru comunitatea internațională, și că această Conferință oferă o ocazie

unică și istorică pentru expunerea și identificarea tuturor dimensiunilor acelor racile devastatoare ale omenirii în vederea eliminării lor totale, între altele prin inițierea de abordări inovatoare și holiste și prin întărirea și sporirea măsurilor practice și eficiente la nivel național, regional și internațional;

4. Ne exprimăm solidaritatea cu populația din Africa în lupta sa continuă împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora și recunoaștem sacrificiile pe care le-a făcut precum și eforturile depuse în vederea ridicării nivelului de conștientizare al publicului internațional asupra acestor tragedii inumane;

5. Afirmăm de asemenea importanța deosebită pe care o acordăm valorilor de solidaritate, respect, toleranță și multiculturalism, care constituie temeiul moral și de inspirație pentru lupta noastră mondială împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, a tragediilor inumane care au afectat oameni din întreaga lume, în special din Africa, pentru o perioadă mult prea îndelungată;

6. Mai afirmăm și că toate popoarele și toți indivizii constituie o singură familie umană, bogată în diversitate. Ei au contribuit la progresul civilizațiilor și culturilor care constituie moștenirea comună a omenirii. Păstrarea și promovarea toleranței, pluralismului și respectului pentru diversitate pot genera mai multe societăți inclusive;

7. Declarăm că toate ființele umane se nasc libere, egale în demnitate și drepturi și au capacitatea de a contribui în mod constructiv la dezvoltarea și bunăstarea societăților lor. Orice doctrină a superiorității de rasă este falsă din punct de vedere științific, condamnată din punct de vedere moral, nedreaptă și periculoasă din punct de vedere social și trebuie respinsă o dată cu teoriile care încearcă să stabilească existența de rase umane distincte;

8. Recunoaștem că religia, spiritualitatea și credința joacă un rol central în viețile a milioane de femei și bărbați și în modul în care trăiesc și în care tratează alte persoane. Religia, spiritualitatea și credința au capacitatea de a contribui la promovarea demnității și valorii inerente persoanei umane și la eradicarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

9. Luăm notă cu îngrijorare de faptul că rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora pot fi agravate, între altele, de distribuirea inechitabilă a bogăției, marginalizare, și excludere socială;

10. Reafirmăm că fiecare are dreptul la o ordine socială și internațională în care toate drepturile omului să poată fi exercitate pe deplin pentru toți, fără nici un fel de discriminare;

11. Luăm notă de faptul că procesul globalizării constituie o forță puternică și dinamică ce trebuie canalizată spre folosul, dezvoltarea și prosperitatea tuturor țărilor, fără excludere. Recunoaștem că țările în curs de dezvoltare se confruntă cu dificultăți speciale în încercarea de a face față acestei provocări cruciale. Dacă globalizarea oferă șanse mari, în prezent beneficiile sale sunt distribuite foarte neuniform, iar costurile sale sunt distribuite neuniform. Ne exprimăm în acest fel hotărârea de a preîntâmpina și a atenua efectele negative ale globalizării. Aceste efecte ar putea agrava, între altele, sărăcia, subdezvoltarea, marginalizarea, excluderea socială, omogenizarea culturală și inegalitățile economice, care pot apărea și pe coordonate rasiale, în interiorul statelor sau între state, și pot avea un efect negativ. Ne exprimăm de asemenea hotărârea de a spori la maximum beneficiile globalizării, între altele prin întărirea și sporirea cooperării internaționale menite să ducă la o mai mare egalitate de șanse pentru comerț, creștere economică și dezvoltare durabilă, comunicații globale prin utilizarea noilor tehnologii și la un schimb intercultural sporit prin păstrarea și promovarea diversității culturale, ceea ce poate contribui la eradicarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora. Numai prin eforturi extinse și susținute de creare a unui viitor comun pe baza umanității noastre comune, și totul în diversitate, poate globalizarea să devină pe deplin inclusivă și echitabilă;

12. Recunoaștem că migrația interregională și intraregională a sporit ca urmare a globalizării, îndeosebi dinspre sud înspre nord, și accentuăm asupra faptului că politicile legate de migrație nu trebuie să se bazeze pe rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora;

Sursele, cauzele, formele și manifestările contemporane ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora

13. Recunoaștem că sclavia și comerțul cu sclavi, inclusiv comerțul cu sclavi transatlantic, au fost tragedii îngrozitoare în istoria omenirii, nu numai datorită barbariei lor dezgustătoare, ci și în ceea ce privește amploarea lor, natura lor

organizată și îndeosebi negarea de către acestea a esenței victimelor, și recunoaștem de asemenea că sclavia și comerțul cu sclavi reprezintă o crimă împotriva umanității și că așa ar fi trebuit considerate întotdeauna, îndeosebi comerțul cu sclavi transatlantic, și că ele se numără printre principalele surse și manifestări ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, precum și că africanii și cei de origine africană, asiaticii și cei de origine asiatică și popoarele indigene au fost victime ale acestor acte și continuă să fie victime ale consecințelor lor;

14. Recunoaștem că colonialismul a condus la rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora, și că africanii și cei de origine africană, și cei de origine asiatică și popoarele indigene au fost victime ale colonialismului și continuă să fie victime ale consecințelor acestuia. Recunoaștem suferințele cauzate de colonialism și afirmăm că, oriunde și oricând a apărut, el trebuie condamnat iar recurența sa trebuie preîntâmpinată. Regretăm de asemenea că efectele și persistența acestor structuri și practici se numără printre factorii care contribuie la existența unor inegalități sociale și economice de lungă durată în multe părți ale lumii de astăzi;

15. Recunoaștem că apartheidul și genocidul în termenii dreptului internațional constituie crime împotriva umanității și sunt surse și manifestări majore ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, și recunoaștem răul și suferințele de nedescris provocate de aceste acte și afirmăm că oriunde și oricând s-au produs, ele trebuie condamnate iar recurența lor trebuie preîntâmpinată;

16. Recunoaștem că xenofobia împotriva celor de altă naționalitate, îndeosebi a emigranților, refugiaților și solicitanților de azil, constituie una din principalele surse ale rasismului contemporan și că încălcarea drepturilor omului în dauna membrilor unor asemenea grupuri are loc pe scară largă în contextul unor practici discriminatorii, xenofobe și rasiste;

17. Luăm notă de faptul că este important să se acorde o atenție specială noilor manifestări ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora cărora riscă să le cadă în plasa tineretului și alte grupuri vulnerabile;

18. Accentuăm că sărăcia, subdezvoltarea, marginalizarea, excluderea socială și inegalitățile economice sunt strâns legate de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora și contribuie la persistența atitudinilor și practicilor rasiste, care la rândul lor generează mai multă sărăcie;

19. Recunoaștem consecințele negative economice, sociale și culturale ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, care au contribuit în mod semnificativ la starea de subdezvoltare a țărilor în curs de dezvoltare și, în mod deosebit, a Africii, și suntem hotărâți să eliberăm fiecare bărbat, femeie și copil de condițiile abjecte și dezumanizante de sărăcie extremă cărora le sunt supuși actualmente mai bine de un miliard de oameni, să facem ca dreptul la dezvoltare să devină o realitate pentru fiecare și să eliberăm întreaga rasă umană de lipsuri;

20. Recunoaștem că rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora se numără printre cauzele primordiale ale conflictelor armate și că foarte adesea sunt una dintre consecințele acestora și amintim că nediscriminarea este un principiu fundamental al dreptului umanitar internațional. Subliniem necesitatea ca toate părțile implicate în conflicte armate să urmeze cu scrupulozitate acest principiu și ca statele și comunitatea internațională să fie în mod deosebit mai vigilente pe durata perioadelor de conflicte armate și să continue să combată toate formele de discriminare rasială;

21. Ne exprimăm îngrijorarea profundă față de faptul că dezvoltarea socio-economică este stânjenită de conflicte interne de mare răspândire care se datorează, printre alte cauze, încălcărilor grosolane ale drepturilor omului, inclusiv cele care provin din rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora și din lipsa unei guvernări democratice, inclusive și participative;

22. Ne exprimăm îngrijorarea față de faptul că în unele state anumite structuri sau instituții politice sau juridice, dintre care unele au fost moștenite și persistă și astăzi, nu corespund caracteristicilor multietnice, pluriculturale și plurilingvistice ale populației și, în multe cazuri, constituie un important factor discriminator prin excluderea popoarelor indigene;

23. Recunoaștem în totalitate drepturile popoarelor indigene conforme principiilor suveranității și integrității teritoriale a statelor, și prin urmare accentuăm necesitatea de adoptare a măsurilor corespunzătoare constituționale, administrative, legislative și juridice, inclusiv a celor care derivă din instrumentele internaționale aplicabile;

24. Declarăm că utilizarea termenului de "popoare indigene" în Declarația și Programul de acțiune ale Conferinței mondiale împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora se face în contextul și fără prejudicierea rezultatului negocierilor internaționale aflate în desfășurare asupra unor

texte care tratează în mod special această problemă, și nu poate fi interpretată ca având nici un fel de implicații asupra drepturilor prevăzute de dreptul internațional;

25. Dăm expresie profundei repudieri a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora care persistă în unele state în funcționarea sistemelor lor penale și în aplicarea legii, precum și în acțiunile și atitudinile unor instituții și indivizi cu responsabilități de aplicare a legii, îndeosebi unde acest lucru a contribuit la faptul că anumite grupuri sunt supranumeric reprezentate în rândul persoanelor aflate în detenție sau în închisori;

26. Afirmăm nevoia de a se pune capăt impunității pentru încălcări ale drepturilor și libertăților fundamentale ale indivizilor și grupurilor de indivizi care sunt victimizate de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora;

27. Ne exprimăm îngrijorarea că, dincolo de faptul că rasismul câștigă teren, formele și manifestările contemporane ale rasismului și xenofobiei luptă pentru a-și recâștiga recunoașterea politică, morală și chiar juridică în multe privințe, inclusiv prin platformele unor partide politice și organizații și prin diseminarea, prin intermediul tehnologiilor moderne de comunicații, a ideilor ce au la bază noțiunea de superioritate de rasă;

28. Reamintim că persecuțiile îndreptate împotriva oricărui grup, colectivități sau comunități identificabile pe motive de rasă, naționalitate, etnie sau alte motive care sunt universal recunoscute ca nepermise conform dreptului internațional, ca și crima de apartheid, constituie grave încălcări ale drepturilor omului și, în unele cazuri, se califică drept crime împotriva umanității;

29. Condamnăm cu tărie faptul că sclavia și practicile asemănătoare sclaviei există încă și astăzi în unele părți ale lumii și stăruim ca statele să ia măsuri imediate cu titlu de prioritate pentru a pune capăt unor asemenea practici, ce constituie încălcări flagrante ale drepturilor omului;

30. Afirmăm necesitatea urgentă de prevenire, combatere și eliminare a tuturor formelor de trafic cu persoane, îndeosebi femei și copii, și recunoaștem că victimele acestui trafic sunt expuse în mod deosebit rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

Victimele rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora

31. Ne exprimăm de asemenea profunda îngrijorare ori de câte ori indicatorii din domeniul precum învățământul, ocuparea locurilor de muncă, sănătatea, locuințele, mortalitatea infantilă și speranța de viață pentru multe popoare indică o poziție de dezavantaj, îndeosebi atunci când printre factorii responsabili se numără rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora;

32. Recunoaștem valoarea și diversitatea moștenirii culturale a africanilor și a celor de origine africană și afirmăm importanța și necesitatea asigurării deplinei lor integrări în viața socială, economică și politică în vederea înlesnirii participării lor depline la toate nivelurile procesului de luare a deciziilor;

33. Considerăm că este esențial ca toate țările din zona Americilor și din toate celelalte zone ale diasporei africane să recunoască existența populației lor de origine africană și contribuția culturală, economică, politică și științifică adusă de acea populație, și să recunoască persistența rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora care îi afectează îndeosebi pe membrii săi, și să recunoască faptul că, în multe țări, îndelungata inegalitate în ceea ce privește accesul, între altele, la învățământ, îngrijirea sănătății și locuințe au reprezentat o cauză profundă a inegalităților socio-economice care îi afectează;

34. Recunoaștem că cei de origine africană au fost secole la rând victime ale rasismului, discriminării rasiale și sclaviei și ale negării de către istorie a multora din drepturile lor, și afirmăm că ei trebuie tratați cu corectitudine și respect pentru demnitatea lor și nu trebuie să fie supuși nici unei discriminări. Prin urmare trebuie să li se recunoască drepturile la cultură și la propria identitate; de a participa liber și în condiții de egalitate la viața politică, socială, economică și culturală; la dezvoltare în contextul propriilor lor aspirații și obiceiuri; de a-și păstra, menține și apăra propriile forme de organizare, propriul mod de viață, cultura, tradițiile și practica propriei religii; de a-și păstra și utiliza limba proprie; de a-și proteja propriile cunoștințe tradiționale și propria moștenire culturală și artistică; de a utiliza, a se bucura de și a conserva resursele naturale regenerabile ale habitatului lor și de a participa activ la proiectarea, implementarea și dezvoltarea sistemelor și programelor lor de învățământ, inclusiv cele de o natură specială, caracteristică; și, unde este cazul, la pământul lor locuit din timpuri străvechi;

35. Recunoaștem că în multe părți ale lumii africani și cei de origine africană se confruntă cu obstacole ca urmare a atitudinilor pătinoare și discriminării ce predomină în instituții publice și private și ne exprimăm angajamentul de a acționa în vederea eradicării tuturor formelor de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora cu care se confruntă africani și cei de origine africană;

36. Recunoaștem că în multe părți ale lumii asiaticii și cei de origine asiatică se confruntă cu obstacole ca urmare a atitudinilor pătinoare și discriminării ce predomină în instituții publice și private și ne exprimăm angajamentul de a acționa în vederea eradicării tuturor formelor de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora cu care se confruntă asiaticii și cei de origine asiatică;

37. Luăm notă și apreciem că în ciuda rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora cu care s-au confruntat timp de secole, cei de origine asiatică au contribuit și continuă să contribuie în mod semnificativ la viața economică, socială, politică, științifică și culturală a țărilor în care trăiesc;

38. Facem apel ca statele să-și revadă și, acolo unde este cazul, să-și revizuiască orice politici legate de emigrare care contravin instrumentelor internaționale de drepturile omului, în vederea eliminării tuturor politicilor și practicilor discriminatorii împotriva emigranților, inclusiv a asiaticilor și a celor de origine asiatică;

39. Recunoaștem că popoarele indigene au fost victime ale discriminării secole la rând și afirmăm că ele sunt libere și egale în demnitate și drepturi și nu trebuie să fie supuse nici unei discriminări, îndeosebi pe motivul originii sau identității lor indigene, și accentuăm că este permanent necesar să se acționeze în vederea înfrângerii persistenței rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, care le afectează;

40. Recunoaștem valoarea și diversitatea culturilor și moștenirea popoarelor indigene, a căror contribuție unică la dezvoltarea și pluralismul cultural al societății și a căror participare deplină la toate aspectele societății, îndeosebi la problemele care sunt de interes pentru ele, sunt fundamentale pentru stabilitatea socială și politică și pentru dezvoltarea statelor în care trăiesc;

41. Reiterăm convingerea noastră că deplina realizare de către popoarele indigene a drepturilor și libertăților lor fundamentale este indispensabilă pentru eliminarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora. Reiterăm

cu fermitate hotărârea noastră de a promova exercitarea deplină și egală de către acestea a drepturilor lor civile, politice, economice, sociale și culturale, și de a acționa astfel încât să se bucure de beneficiile dezvoltării durabile, concomitent cu respectarea în totalitate a caracteristicilor lor distincte și a propriilor lor inițiative;

42. Accentuăm că, pentru ca popoarele indigene să își exprime în mod liber propria identitate și să își exercite drepturile, ele trebuie să nu fie supuse nici unei forme de discriminare, ceea ce implică în mod necesar respectarea drepturilor și libertăților lor fundamentale. În prezent se fac eforturi pentru asigurarea recunoașterii universale a acelor drepturi în negocierile purtate pe marginea proiectului de declarație privind drepturile popoarelor indigene, printre care următoarele: dreptul de a-și folosi propriul nume; de a participa liber și pe picior de egalitate la dezvoltarea politică, economică, socială și culturală a țării lor; de a-și păstra propriile forme de organizare, mod de viață, cultură și tradiții; de a-și păstra și utiliza propria limbă; de a-și păstra propriile structuri economice în zonele în care trăiesc; de a lua parte la dezvoltarea sistemelor și programelor lor de învățământ; de a-și administra pământurile și resursele naturale, inclusiv dreptul de a vâna și de a pescui; și de a avea acces la justiție pe bază de egalitate;

43. Recunoaștem de asemenea relația specială pe care popoarele indigene o au cu pământul ca bază a existenței lor spirituale, fizice și culturale și încurajăm statele ca, oriunde este posibil, să facă astfel încât popoarele indigene să-și poată menține proprietatea asupra pământurilor lor și asupra acelor resurse naturale la care au dreptul conform legislației interne;

44. Salutăm decizia de constituire a Forumului permanent pe probleme indigene în cadrul sistemului Națiunilor Unite, ceea ce dă expresie concretă obiectivelor majore ale Deceniului internațional al popoarelor indigene ale lumii precum și Declarației și Programului de acțiune de la Viena;

45. Salutăm numirea de către Națiunile Unite a Raportorului special pentru situația drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în rândul popoarelor indigene și ne exprimăm angajamentul de a coopera cu Raportorul special;

46. Recunoaștem contribuția pozitivă economică, socială și culturală adusă de emigranți atât în țările de origine cât și în cele de destinație;

47.Reafirmăm dreptul suveran al fiecărui stat de a-și formula și pune în aplicare propriul cadru legislativ și propriile politici legate de emigrare, și afirmăm totodată că aceste politici trebuie să fie în consens cu instrumentele, normele și standardele aplicabile de drepturile omului, și trebuie astfel concepute încât să excludă rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora;

48.Luăm notă cu îngrijorare și condamnăm cu tărie manifestările și actele de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora îndreptate împotriva emigranților și stereotipiile care li se aplică deseori acestora; reafirmăm responsabilitatea statelor de a proteja drepturile emigranților aflați sub jurisdicția lor și reafirmăm responsabilitatea statelor de a-i salvarda și proteja pe emigranți împotriva actelor ilegale sau violente, îndeosebi a actelor de discriminare rasială și a crimelor săvârșite cu motivație rasistă sau xenofobă în mod individual sau în grup; și accentuăm necesitatea ca aceștia să fie tratați corect, just și echitabil în societate și la locul de muncă;

49.Scoatem în evidență importanța creării condițiilor care să conducă la mai multă armonie, toleranță și respect între emigranți și restul societății în țările în care aceștia se găsesc, în vederea eliminării manifestărilor de rasism și xenofobie împotriva emigranților. Subliniem că reîntregirea familiei are un efect pozitiv asupra integrării și accentuăm asupra necesității ca statele să înlesnească reîntregirea familiei;

50.Ne preocupă situația de vulnerabilitate în care se găsesc în mod frecvent emigranții, datorată, între altele, părăsirii țării de origine și dificultăților pe care le întâmpină datorită diferențelor de limbă, obiceiuri și cultură, precum și dificultăților economice și sociale și obstacolelor care împiedică întoarcerea emigranților care sunt prost informați sau se află într-o situație neobișnuită;

51.Reafirmăm necesitatea eliminării discriminării rasiale împotriva emigranților, inclusiv a muncitorilor emigranți, în probleme precum ocuparea locurilor de muncă, serviciile sociale, inclusiv învățământul și sănătatea, precum și accesul la justiție, și că tratamentul acestora trebuie să fie în conformitate cu instrumentele internaționale de drepturile omului, eliberat de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora;

52.Luăm notă cu îngrijorare că, printre alți factori, rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora contribuie la deplasarea forțată și strămutarea oamenilor din țările de origine ca refugiați sau azilanți;

53. Recunoaștem cu îngrijorare că, în ciuda eforturilor de combatere a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, continuă să existe cazuri de diferite forme de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora împotriva, printre alții, a refugiaților, azilanților și persoanelor strămutate pe plan intern;

54. Subliniem urgența cu care trebuie abordate cauzele primare responsabile de astfel de strămutări și găsite soluții durabile pentru refugiați și persoanele strămutate, cu deosebire reîntoarcerea voluntară în țările de origine în condiții de siguranță și demnitate, precum și reșezarea în țări terțe și integrarea locală, atunci când și acolo unde este cazul și acest lucru este realizabil;

55. Ne afirmăm angajamentul de a respecta și implementa obligațiile umanitare legate de protecția refugiaților, azilanților, repatriaților și persoanelor strămutate pe plan intern, și luăm notă în această privință de importanța solidarității internaționale, a împărțirii costurilor și a cooperării internaționale în vederea împărțirii responsabilităților privind protecția refugiaților, reafirmând că Convenția din 1951 referitoare la statutul refugiaților și Protocolul său din 1967 rămân baza regimului internațional al refugiaților și recunoscând importanța aplicării lor depline de către statele părți;

56. Recunoaștem prezența în multe țări a unei populații metise de origine etnică și de rasă amestecată și contribuția sa valoroasă la promovarea toleranței și respectului în aceste societăți, și condamnăm discriminarea împotriva acestei populații, îndeosebi pentru că acest tip de discriminare poate fi negat datorită naturii sale subtile;

57. Suntem conștienți de faptul că istoria omenirii este plină de mari atrocități ca urmare a încălcărilor grosolane ale drepturilor omului și suntem încredințați că se pot trage învățăminte din lecțiile istoriei pentru a preîntâmpina noi tragedii;

58. Reamintim că holocaustul nu trebuie niciodată uitat;

59. Recunoaștem cu profundă îngrijorare intoleranța religioasă care se manifestă împotriva anumitor comunități religioase, precum și apariția de acte ostile și violente împotriva unor asemenea comunități datorită credinței lor religioase și a originii lor etnice sau de rasă în diferite părți ale lumii, care îndeosebi le limitează dreptul de a-și practica liber credința;

60. Recunoaștem de asemenea cu profundă îngrijorare existența în diferite părți ale lumii a intoleranței religioase împotriva unor comunități religioase și a membrilor acestora, îndeosebi limitarea dreptului lor de a-și practica liber credința, precum și apariția a tot mai multe stereotipii negative, acte ostile și manifestări violente împotriva unor asemenea comunități datorită credinței lor religioase și a originii lor etnice sau așa-numit de rasă;

61. Recunoaștem cu profundă îngrijorare escaladarea antisemitismului și islamofobiei în diferite părți ale lumii, precum și apariția unor mișcări rasiste și violente ce au la bază rasismul și idei discriminatorii împotriva comunităților evreiești, musulmane și arabe;

62. Suntem conștienți că istoria omenirii este plină de nedreptăți îngrozitoare comise prin lipsa de respect pentru egalitatea ființelor umane și luăm notă cu îngrijorare de escaladarea unor asemenea practici în diferite părți ale lumii și cerem insistent tuturor, îndeosebi celor aflați în situații conflictuale, să înceteze cu incitățile rasiste, limbajul depreciativ și stereotipiile negative;

63. Suntem preocupați de situația poporului palestinian aflat sub ocupație străină. Recunoaștem dreptul inalienabil al poporului palestinian la autodeterminare și la crearea unui stat independent și recunoaștem dreptul la securitate al tuturor statelor din regiune, inclusiv Israel, și facem apel la state să sprijine procesul de pace și să-l definitiveze cât mai repede;

64. Cerem instaurarea unei păci atotcuprinzătoare și durabile în întreaga regiune în care să coexiste toate popoarele bucurându-se de egalitate, dreptate și drepturi ale omului recunoscute internațional, și securitate;

65. Recunoaștem dreptul refugiaților de a se întoarce în mod voluntar în căminele și pe proprietățile lor în demnitate și siguranță, și cerem insistent statelor să le înlesnească întoarcerea în aceste condiții;

66. Afirmăm că trebuie protejată identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă a minorităților, acolo unde acestea există, și că persoanele aparținând unor astfel de minorități trebuie tratate egal și să beneficieze de exercițiul drepturilor și libertăților lor fundamentale fără nici un fel de discriminare;

67. Recunoaștem că membrii anumitor grupuri cu identitate culturală distinctă se confruntă cu bariere ce provin din interacțiunea complexă a factorilor etnici, religioși

și de altă natură, precum și din tradițiile și obiceiurile lor, și cerem statelor să acționeze astfel încât măsurile, politicile și programele menite să ducă la eradicarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora să vizeze barierele create de interacțiunea dintre acești factori;

68. Recunoaștem cu profundă îngrijorare existența în continuare a unor manifestări de rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora, inclusiv violențe, împotriva romilor/țigănilor/sinti/nomazilor și recunoaștem nevoia de elaborare a unor politici eficiente și de implementare de mecanisme în vederea realizării deplinei egalități la care aceștia au dreptul;

69. Suntem convingși că rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora se manifestă în mod diferențiat când este vorba despre femei și fete, și că se pot număra printre factorii care duc la deteriorarea condițiilor lor de trai, la sărăcie, violență, multiple forme de discriminare și la limitarea exercitării drepturilor omului de către acestea. Recunoaștem necesitatea integrării unei perspective a genului în respectivele politici, strategii și programe de acțiune îndreptate împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora în vederea abordării mai multor forme de discriminare;

70. Recunoaștem necesitatea unei abordări mai sistematice și mai de substanță în ceea ce privește evaluarea și monitorizarea discriminării rasiale împotriva femeilor, precum și a dezavantajelor, obstacolelor și dificultăților cu care se confruntă femeile în exercitarea drepturilor lor civile, politice, economice, sociale și culturale având drept cauză rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora;

71. Deplângem încercările de a obliga femeile care aparțin anumitor culte și minorități religioase să renunțe la identitatea lor culturală și religioasă, sau de a le restrânge expresia legitimă, sau de a le supune discriminării în legătură cu șansele de educație și ocupare a unui loc de muncă;

72. Luăm notă cu îngrijorare de numărul mare de copii și tineri, îndeosebi fete, aflați printre victimele rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora și accentuăm necesitatea de includere a unor măsuri speciale, în conformitate cu principiul interesului superior al copilului și cu respectarea punctului său de vedere, în programele de combatere a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, pentru a da atenție cu prioritate drepturilor și situației copiilor și tinerilor care sunt victime ale acestor practici;

73. Recunoaștem că unui copil care aparține unei minorități etnice, religioase sau lingvistice sau care este indigen nu trebuie să i se refuze dreptul, exercitat individual sau în comun cu alți membri ai grupului său, de a se bucura de propria cultură, de a profesa și practica propria religie, sau de a-și folosi propria limbă;

74. Recunoaștem că munca în rândul copiilor este legată de sărăcie, lipsa dezvoltării și a condițiilor socio-economice corespunzătoare și are capacitatea în unele cazuri de a perpetua sărăcia și discriminarea rasială, refuzându-se în mod disproporționat copiilor din grupurile afectate șansa de a-și dobândi deprinderile umane necesare vieții în producție și de a beneficia de pe urma creșterii economice;

75. Luăm notă cu profundă îngrijorare de faptul că, în multe țări, persoanele infectate sau afectate de HIV/SIDA, precum și cele care se presupune că sunt infectate, aparțin unor grupuri vulnerabile la rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora, ceea ce are un efect negativ și le împiedică accesul la îngrijirea sănătății și la medicație;

Măsurile de prevenire, educare și protecție menite să conducă la eradicarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora la nivel național, regional și internațional

76. Recunoaștem că condițiile inechitabile politice, culturale și sociale pot cultiva și alimenta rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora, care la rândul lor sporesc inegalitatea. Suntem încredințați că o egalitate de șanse reală pentru toți, în toate sferile, inclusiv cea a dezvoltării, este fundamentală pentru eradicarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

77. Afirmăm că aderarea universală la Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și implementarea acesteia sunt de o importanță capitală pentru promovarea egalității și nediscriminării în lume;

78. Afirmăm angajamentul solemn al tuturor statelor de a promova respectul universal pentru toate drepturile omului, economice, sociale, culturale, civile și politice, și respectarea și protecția lor universală, ca factor fundamental pentru prevenirea și eliminarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

79.Suntem ferm încredințați că obstacolele în calea depășirii discriminării rasiale și a realizării egalității între rase constau în principal în lipsa de voință politică, slaba legislație și lipsa de strategii de implementare și de acțiuni concrete din partea statelor, precum și în amploarea atitudinilor rasiste și a stereotipiilor negative;

80.Suntem ferm încredințați că educația, dezvoltarea și implementarea cu strictețe a tuturor normelor și obligațiilor internaționale de drepturile omului, inclusiv emiterea de legi și elaborarea de strategii politice, sociale și economice, sunt esențiale în combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

81.Recunoaștem că democrația, guvernarea transparentă, responsabilă, răspunzătoare și participativă, sensibilă la nevoile și aspirațiile oamenilor, și respectul pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului și statul de drept sunt esențiale pentru prevenirea și eliminarea eficientă a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora. Reafirmăm că orice formă de impunitate pentru crime motivate prin atitudini rasiste și xenofobe contribuie la slăbirea statului de drept și a democrației și tinde să încurajeze recurența unor asemenea acte;

82.Afirmăm că Dialogul între civilizații constituie un proces prin care să se ajungă la identificarea și promovarea bazelor comune ale civilizațiilor, la recunoașterea și promovarea demnității inerente și a drepturilor egale ale tuturor ființelor umane și la respectul pentru principiile fundamentale ale justiției; în acest fel, el poate face să dispară noțiuni precum superioritatea culturală bazată pe rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora și poate înlesni edificarea unei lumi reconciliate pentru familia umană;

83.Subliniem rolul cheie pe care pot și trebuie să-l joace liderii politici și partidele politice în combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora și încurajăm partidele politice să ia măsuri concrete de promovare a solidarității, toleranței și respectului;

84.Condamnăm persistența și recrudescența neonazismului, neofascismului și a ideologiilor naționaliste violente, bazate pe prejudecăți rasiste sau naționale, și declarăm că aceste fenomene nu pot fi niciodată justificate în nici o situație și în nici o împrejurare;

85. Condamnăm platformele politice și organizațiile ce au la bază rasismul, xenofobia sau doctrine ale superiorității de rasă și ale discriminării implicite, precum și legislațiile și practicile ce au la bază rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora, ca fiind incompatibile cu democrația și guvernarea transparentă și răspunzătoare. Reafirmăm că rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora trecute cu vederea de politicile guvernamentale încalcă drepturile omului și pot pune în pericol relațiile de prietenie dintre popoare, cooperarea între națiuni și pacea și securitatea internațională;

86. Reamintim că diseminarea oricăror idei de superioritate sau ură de rasă trebuie declarată infracțiune pedepsită de lege avându-se în vedere principiile înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului și drepturile înscrise în mod expres în articolul 5 al Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială;

87. Luăm notă că articolul 4, paragraful b, al Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială înscrie obligația statelor de a fi vigilente și de a iniția proceduri penale împotriva organizațiilor care propagă idei bazate pe superioritatea sau ura de rasă, actele de violență sau incitarea la asemenea acte. Aceste organizații vor fi condamnate și descurajate;

88. Recunoaștem că mijloacele de informare trebuie să oglindească diversitatea unei societăți multiculturale și să joace un rol în combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora. În această privință, atragem atenția asupra puterii publicității;

89. Luăm notă cu regret că anumite mijloace de informare, promovând imagini false și stereotipii negative ale unor indivizi sau grupuri vulnerabile, îndeosebi emigranți și refugiați, au contribuit la răspândirea de sentimente rasiste și xenofobe în rândul publicului și în unele cazuri au încurajat acțiunile violente ale unor indivizi sau grupuri;

90. Recunoaștem contribuția pozitivă pe care o poate avea asupra combaterii rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora exercițiul dreptului la libertate de exprimare, îndeosebi prin mass media și noile tehnologii, inclusiv prin Internet, precum și la libertatea de a căuta, primi și comunica informații; reiterăm în acest sens necesitatea respectării independenței editoriale și a autonomiei mijloacelor de informare;

91. Ne exprimăm profunda îngrijorare față de utilizarea noilor tehnologii din domeniul informațiilor, cum este Internetul, în scopuri contrare respectării valorilor umane, egalității, nediscriminării, respectului pentru ceilalți și toleranței, inclusiv pentru a propaga rasismul, ura de rasă, xenofobia, discriminarea rasială și intoleranța asociată acestora și față de faptul că, în mod deosebit, copiii și tineretul având acces la aceste materiale pot fi influențați negativ de ele;

92. Recunoaștem de asemenea necesitatea de promovare a utilizării noilor tehnologii din domeniul informațiilor și comunicațiilor, inclusiv a Internetului, în scopul de a-și aduce contribuția la combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora; noile tehnologii pot contribui la promovarea toleranței și respectului pentru demnitatea umană, a principiilor egalității și nediscriminării;

93. Afirmăm că toate statele trebuie să recunoască importanța mijloacelor de informare proprii ale diferitelor comunități care fac să fie auzită vocea victimelor rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

94. Reafirmăm că stigmatizarea celor de altă origine prin acte sau omisiuni ale autorităților publice, instituțiilor, mass media, partidelor politice sau organizațiilor naționale sau locale nu constituie doar un act de discriminare rasială, ci poate totodată incita la repetarea unor asemenea acte, ceea ce duce la crearea unui cerc vicios care încurajează atitudinile rasiste și prejudecățile și care trebuie condamnate;

95. Recunoaștem că educația la toate nivelurile și la toate vârstele, inclusiv în cadrul familiei, în mod deosebit educația pentru drepturile omului, reprezintă cheia schimbării atitudinilor și comportamentului ce au la bază rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora și a promovării toleranței și respectului pentru diversitate în societăți; afirmăm, de asemenea, că o astfel de educație este un factor determinant în promovarea, răspândirea și protejarea valorilor democratice de dreptate și echitate, care sunt esențiale pentru prevenirea și combaterea răspândirii rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

96. Recunoaștem în calitatea educației, eliminarea analfabetismului și accesul la învățământ primar gratuit pentru toți factori ce pot contribui la crearea de societăți mai inclusive, la echitate, la relații stabile și armonioase și la prietenie între națiuni, popoare, grupuri și indivizi și la o cultură a păcii, care să alimenteze înțelegerea

reciprocă, solidaritatea, dreptatea socială și respectul pentru toate drepturile omului pentru toți;

97. Subliniem legăturile existente între dreptul la educație și lupta împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora și rolul esențial al educației, inclusiv educația pentru drepturile omului, care este sensibilă la diversitatea culturală și o respectă, în mod deosebit în rândul copiilor și tineretului, în prevenirea și eradicarea tuturor formelor de intoleranță și discriminare;

Prevederea de remedii eficiente, recursuri, despăgubiri și compensații precum și alte măsuri pe plan național, regional și internațional

98. Accentuăm importanța și necesitatea predării faptelor și adevărului din istoria omenirii începând din antichitate și până în trecutul recent, precum și a predării faptelor și adevărului din istorie, a cauzelor, naturii și consecințelor rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, în vederea realizării unei cunoașteri aprofundate și obiective a tragediilor trecutului;

99. Recunoaștem și regretăm profund uriașele suferințe umane și situația tragică a milioane de bărbați, femei și copii provocate de sclavie, comerțul cu sclavi, comerțul cu sclavi transatlantic, colonialism și genocid, și cerem statelor în cauză să cinstească memoria victimelor tragediilor din trecut și afirmăm că, oriunde și oricând s-au petrecut, ele trebuie condamnate iar repetarea lor trebuie preîntâmpinată. Regretăm că aceste practici și structuri, politice, socio-economice și culturale, au condus la rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora;

100. Recunoaștem și regretăm profund suferințele nespuse și răul făcut milioane de bărbați, femei și copii ca urmare a sclaviei, comerțului cu sclavi, comerțului cu sclavi transatlantic, apartheidului, genocidului și tragediilor din trecut. Constatăm de asemenea că unele state au luat inițiativa de a-și cere scuze și au plătit despăgubiri, acolo unde a fost cazul, pentru încălcările grave și în masă comise;

101. În vederea încheierii acestor capitole negre din istorie și ca mijloc de reconciliere și vindecare, invităm comunitatea internațională și membrii săi să cinstească memoria victimelor acestor tragedii. Constatăm de asemenea că unii au luat inițiativa exprimării de regretate sau de remușcări ori de a-și cere scuze, și facem apel la cei ce nu au contribuit încă la restabilirea demnității victimelor să găsească modalitățile corespunzătoare de a o face și, în acest sens, apreciem acele țări care au făcut-o deja;

102. Suntem conștienți de obligația morală a tuturor statelor în cauză și cerem acestor state să ia măsuri corespunzătoare și eficiente pentru a stopa și schimba consecințele acelor practici;

103. Recunoaștem în consecințele formelor trecute și contemporane ale rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora provocări serioase la adresa păcii și securității mondiale, a demnității umane și a realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale multor oameni din lume, îndeosebi ale africanilor, ale celor de origine africană, ale celor de origine asiatică și ale popoarelor indigene;

104. De asemenea reafirmăm cu tărie, ca cerință imperioasă de justiție, că victimelor încălcărilor drepturilor omului prin rasism, discriminare rasială, xenofobie și intoleranță asociată acestora, în mod deosebit prin prisma situației lor vulnerabile din punct de vedere social, cultural și economic, trebuie să li se asigure accesul la justiție, inclusiv asistență juridică acolo unde este cazul, precum și protecție și remedii corespunzătoare, inclusiv dreptul de a căuta repararea justă și adecvată sau satisfacție pentru orice daune suferite ca urmare a unei astfel de discriminări, așa cum este înscris în numeroase instrumente internaționale și regionale de drepturile omului, îndeosebi în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială;

105. Călăuzită de principiile expuse în Declarația mileniului și de recunoașterea faptului că avem o responsabilitate colectivă pentru susținerea demnității umane, egalității și echității și pentru ca globalizarea să devină o forță pozitivă pentru toți oamenii din lume, comunitatea internațională se angajează să acționeze în vederea integrării țărilor în curs de dezvoltare în economia globală, opunând rezistență marginalizării lor, hotărâtă să realizeze o creștere economică accelerată și o dezvoltare durabilă și să elimine sărăcia, inegalitatea și privațiunile;

106. Accentuăm că rememorarea crimelor sau nedreptăților din trecut, indiferent unde și când s-au petrecut, condamnarea fără echivoc a tragediilor rasiste și prezentarea adevărului despre istorie sunt elemente esențiale pentru reconciliere internațională și pentru crearea societăților bazate pe dreptate, egalitate și solidaritate;

Strategii pentru realizarea egalității efective, inclusiv cooperarea internațională și întărirea mecanismelor Națiunilor Unite și a altor mecanisme internaționale de combatere a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora

107. Subliniem necesitatea conceperii, promovării și implementării la nivel național, regional și internațional de strategii, programe și politici precum și de legislații adecvate, care să includă măsuri speciale pozitive, pentru promovarea dezvoltării sociale egale și realizarea drepturilor civile și politice, economice, sociale și culturale ale victimelor rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, inclusiv printr-un acces mai eficient la instituțiile politice, juridice și administrative, și necesitatea promovării accesului efectiv la justiție, precum și necesitatea unor garanții că avantajele dezvoltării, științei și tehnologiei vor contribui efectiv la îmbunătățirea calității vieții pentru toți, fără discriminare;

108. Recunoaștem nevoia de măsuri speciale sau de acțiuni pozitive pentru victimele rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, în vederea promovării integrării depline a acestora în societate. Asemenea acțiuni efective, inclusiv măsuri sociale, trebuie să urmărească să corecteze condițiile care împiedică exercitarea drepturilor și introducerea de măsuri speciale care să încurajeze participarea egală a tuturor grupurilor rasiale și culturale, lingvistice și religioase în toate sectoarele societății și măsuri de punere a tuturor pe picior de egalitate. Printre măsuri trebuie să fie incluse și acelea de realizare a unei reprezentări corespunzătoare în instituțiile de învățământ, în accesul la locuințe, în partidele politice, parlamente și accesul la locuri de muncă, în mod deosebit în accesul la serviciile juridice, ale poliției, ale armatei și alte servicii civile, ceea ce în unele cazuri ar putea implica reforme electorale, reforme funciare și campanii pentru participare egală;

109. Reamintim importanța întăririi cooperării internaționale pentru promovarea (a) combaterii rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora; (b) implementării efective de către state a tratatelor și instrumentelor care interzic aceste practici; (c) obiectivelor Cartei Națiunilor Unite în această privință; (d) realizării obiectivelor stabilite de Conferința Națiunilor Unite asupra mediului și dezvoltării ținută la Rio de Janeiro în 1992, Conferința mondială a drepturilor omului ținută la Viena în 1993, Summitului mondial pentru dezvoltare socială ținut la Copenhaga în 1995, cea de-a patra Conferință mondială privind femeile ținută la Beijing în 1995, Conferința Națiunilor Unite asupra așezărilor umane (Habitat II)

ținută la Istanbul în 1996; și Summitul mondial asupra alimentației ținut la Roma în 1996, luându-se măsuri ca aceste obiective să trateze cu echitate toate victimele rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

110. Recunoaștem importanța cooperării dintre state, organizațiile internaționale și regionale relevante, instituțiile financiare internaționale, organizațiile neguvernamentale și persoane individuale în lupta mondială împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, precum și că succesul acestei lupte face necesară luarea în considerare a nemulțumirilor, opiniilor și cererilor victimelor unei astfel de discriminări;

111. Reiterăm că reacția și politica internațională, inclusiv asistența financiară, în problema refugiaților și persoanelor strămutate din diferite părți ale lumii nu trebuie să aibă la bază discriminarea motivată prin rasa, culoarea, descendența, sau originea națională sau etnică a refugiaților sau a persoanelor strămutate în cauză și, în acest context, cerem insistent comunității internaționale să acorde asistență corespunzătoare pe baze echitabile țărilor gazdă, îndeosebi țărilor gazdă în curs de dezvoltare și țărilor în tranziție;

112. Recunoaștem importanța instituțiilor naționale de drepturile omului independente care se conformează principiilor legate de statutul instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului, expuse în anexa la rezoluția Adunării Generale 48/134 din 20 decembrie 1993, și a altor instituții specializate create prin lege pentru promovarea și protecția drepturilor omului, inclusiv a instituției ombudsmanului, în lupta împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, precum și pentru promovarea valorilor democratice și a statului de drept. Încurajăm statele, după caz, să înființeze asemenea instituții și cerem autorităților și, în general, societății din acele țări în care ele își duc la îndeplinire sarcinile de promovare, protecție și prevenire să coopereze cât mai mult posibil cu aceste instituții, respectându-le totodată independența;

113. Recunoaștem rolul important pe care organismele regionale, inclusiv asociațiile regionale ale instituțiilor naționale de drepturile omului, îl pot juca în combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, precum și rolul cheie pe care îl pot juca în monitorizarea și sensibilizarea opiniei publice în legătură cu intoleranța și discriminarea pe plan regional, și ne reafirmăm sprijinul pentru asemenea organisme acolo unde ele există și încurajăm înființarea lor;

114. Recunoaștem rolul crucial al parlamentelor în lupta împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora în adoptarea legislației corespunzătoare, supraveghind implementarea acestei legislații și alocând resursele financiare necesare;

115. Accentuăm importanța implicării partenerilor sociali și a altor organizații neguvernamentale în conceperea și implementarea de programe de formare și dezvoltare;

116. Recunoaștem rolul fundamental al societății civile în lupta împotriva rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora, îndeosebi prin ajutorul pe care îl dau statelor pentru a-și elabora reglementări și strategii, pentru a lua măsuri și a acționa împotriva unor asemenea forme de discriminare și prin implementarea ulterioară a acestor măsuri;

117. Recunoaștem de asemenea că promovarea în mai mare măsură a respectului și încrederii între diferitele grupuri din cadrul societății trebuie să fie o sarcină comună dar diferențiată a instituțiilor guvernului, liderilor politici, organizațiilor oamenilor de rând și cetățenilor. Subliniem că societatea civilă joacă un rol important în promovarea interesului public, în special în combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

118. Salutăm rolul catalizator pe care îl joacă organizațiile neguvernamentale în promovarea drepturilor omului și în creșterea gradului de conștientizare asupra rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora. Ele pot juca de asemenea un rol important în creșterea gradului de conștientizare asupra unor asemenea problematici și la nivelul organismelor relevante ale Națiunilor Unite, pe baza experienței lor naționale, regionale sau internaționale. Gândindu-ne la dificultățile pe care le întâmpină, ne angajăm să creăm o atmosferă care să conducă la funcționarea efectivă a organizațiilor neguvernamentale de drepturile omului, îndeosebi a organizațiilor neguvernamentale antirasiste, în combaterea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora. Recunoaștem situația precară a organizațiilor neguvernamentale de drepturile omului, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale antirasiste, în multe părți ale lumii și ne exprimăm angajamentul de a ne îndeplini obligațiile internaționale și a înlătura orice bariere ilegale care le împiedică să funcționeze;

119.Încurajăm participarea cu drepturi depline a organizațiilor neguvernamentale la manifestările ulterioare organizate în continuarea Conferinței mondiale;

120.Recunoaștem că schimburile și dialogul internațional și național, ca și dezvoltarea unei rețele mondiale a tineretului, sunt elemente importante și fundamentale în edificarea înțelegerii și respectului intercultural și vor contribui la eliminarea rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

121.Subliniem utilitatea implicării tineretului în dezvoltarea viitoarelor strategii și politici naționale, regionale și internaționale de combatere a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora;

122.Afirmăm că hotărârea noastră globală de eliminare totală a rasismului, discriminării rasiale, xenofobiei și intoleranței asociate acestora este luată, iar recomandările conținute în Programul de acțiune sunt făcute, în spirit de solidaritate și cooperare internațională și sunt inspirate de scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite și ale altor instrumente internaționale. Aceste recomandări sunt făcute pe baza unei reflecții corespunzătoare asupra trecutului, prezentului și viitorului, și prin prisma unei abordări constructive și de perspectivă. Recunoaștem că formularea și implementarea acestor strategii, politici, programe și acțiuni, care trebuie duse la îndeplinire cu eficiență și promptitudine, constituie responsabilitatea tuturor statelor, cu implicarea deplină a societății civile pe plan național, regional și internațional.